

6. YENİ TÜRKÇE DEVRİ

15.yüzyıldan 20.yüzyıla kadar olan devirdir.
İki ayrı kolda varlığını sürdürür.

A. ÇAĞATAY TÜRKÇESİ (DOĞU TÜRKÇESİ)

Bu Türkçe Doğu Türkistan'da, Hindistan, Kazan ve Kırım'a kadar bütün Türk dünyasının ortak yazı dili hâline gelmiştir.

E s e r l e r i

1. Muhakemetü'l- Lügateyn – Ali Şir Nevai

“İki Lügatin Karşılaştırılması” anlamına gelir. Türkçe ile Farsça karşılaştırılmıştır. Ali Şir Nevai, Türkçenin Farsçadan incelikli bir dil olduğunu örneklerle kanıtlamaya çalışır.

“Sart ilinin köpü, belki barçası yimekni hem içmekni ‘hordeni’ lafzı bile eda kılurlar. Ve uluk kardaş ve küçük kardaşni ikilesin ‘birader’ dirler ve Türkler ulugni ‘aga’ ve küçükni ‘ini’ dirler ve alar uluk, küçük kız kardaşni hem ‘hâher’ dirler ve bular ulugni ‘ikeci’ ve küçükni ‘singil’ dirler.”

2. Babürname – Babür Şah

Hatra türünün dünyadaki ilk örnekleri arasında olması dolayısıyla önemlidir.
“Vekayi” adıyla da bilinir.

3. Şecere-i Terakime – Ebü'l-Gazi Bahadır Han

4. Şecere-i Türk – Ebü'l-Gazi Bahadır Han

“Türkmenlerin Şeceresi (soy ağacı)”, “Türklerin Şeceresi (soy ağacı)”, anlamına gelen her iki eseri de Ebü'l-Gazi Bahadır Han yazmıştır.
Çağatay Türkçesi 20.yüzyıldan sonra yerini Özbek Türkçesine bırakır.

B. OSMANLI TÜRKÇESİ (BATI TÜRKÇESİ)

13. yüzyıldan başlayıp günümüze kadar devam eden yazı dilidir.

1. Başlangıç Dönemi

16. yüzyıla kadar devam eden dönemdir. Osmanlı Türkçesi bir imparatorluğun devlet dili olmuş fakat ilim ve edebiyat dilinde Farsça ve Arapça ön plana çıkmıştır. Bu dillerle eser vermek övünç kaynağı olmuştur.

2. Klasik Dönem

16.yüzyıldan başlayıp 19.yüzyılın ortalarına kadar devam eden dönemdir. Daha önceleri Arap ve Acem edebiyatını taklit eden edebiyatçılarımız bu dönemde onları geride bırakacak düzeyde eserler vermişlerdir. Ama dilde Arapça ve Farsça o kadar yoğunlaşmıştır ki Türkçe unsurlar ikinci plana düşmüştür.

Fuzuli, Baki, Nedim, Nef'i gibi isimler bu dönemin şairleri arasındadır.

3. Yenileşme Dönemi

19. yüzyılın ortasından 20. yüzyıla kadar sürmüştür. Bu dönemde Tanzimatla birlikte ortaya çıkan dil ve edebiyatta yenileşme, Batılılaşma hız kazanmıştır. Avrupa edebiyatından alınan roman, hikâye, tiyatro, makale, tenkit ve gazete yazıları bu dönemde ortaya çıkmıştır.

Tanzimat edebiyatçılarından Şinasi, Namık Kemal gibi yazarlar Türkçenin sadeleşmesine çalışmışlardır. Ziya Paşa, Muallim Naci, Necib Asım, Şemsettin Sami , Ahmet Mithat Efendi sadeleşmeden yanadırlar. Gazeteci kimliği ile Şinasi “saf Türkçe” söylemiyle öne çıkar.

Ancak daha sonraki dönemde Tefik Fikret, A. Hamid Tarhan, Cenab Şehabettin, Halit Ziya Uşaklıgil, Mehmet Rauf gibi Servet-i Fünun’un önde gelen isimleri Tanzimatın başlattığı sadeleşmeyi sürdürmemişler, aksine Arapça ve Farsça sözlüklerden rastgele alınan kelimelerle garip tamlamalar oluşturmuşlardır.

Ayrıca Fransızca deyimler Türkçeleştirilerek kullanılmaya çalışılmıştır.

Batı edebiyatının olayları edebiyatımıza girmiş, *sone* (iki dördlük ve iki üçlükten oluşan 14 dizelik bir nazım şekli), *terza-rima* (üçer mısralık bendlerle yazılmış bir nazım şekli) gibi.

Bu dönemde Osmanlı Türkçesinin yavaş yavaş koyuluğunu kaybederek çözülme yoluna girdiğini görüyoruz.

7. MODERN (Çağdaş) TÜRKÇE

A. YENİ LİSAN HAREKETİ

Ömer Seyfettin, Ziya Gökalp, Ali Canip (Yöntem), Âkil Koyuncu gibi isimler 1911 yılında Selanik’te Genç Kalemler dergisini çıkarmaya başlarlar.

Dil ve edebiyatta millileşmeden yana olan bu isimler, tezlerini şu cümleyle ortaya korlar: Millî edebiyat ancak millî bir dille mümkündür.

Yeni Lisan Hareketi, ismini Ömer Seyfettin’in yazdığı “Yeni Lisan” makalesinden alır. Makale imzasız çıkmış, imza yerine de (?) işareti kullanılmıştır.

Yeni Lisan Hareketinin Esasları

1. Yazı dilinin konuşma diline yaklaştırılması, İstanbul konuşmasının yazı dili hâline getirilmesi,
2. Arapça ve Farsça gramer kurallarının kullanılmaması, bu kurallarla yapılan terkiplerin kaldırılması, oluşturulacak tamlamalarda Türkçe kuralların işletilmesi,
3. Arapça ve Farsça kelimelerin Türkçede söylendikleri gibi yazılması,
4. Arapça ve Farsçadan dilimize girmiş ve uzun süre kullanılarak dilimize mal olmuş kelimelerin kullanılmaya devam edilmesi,
5. Öteki Türk lehçelerinden kelimeler alınmaması,
6. Dil ve edebiyatın doğu-batı taklitçiliğinden kurtarılması.

LİSAN

Güzel dil Türkçe bize,
Başka dil gece bize.
İstanbul konuşması
En sâf, en ince bize.

.....

Uydurma söz yapmayız,
Yapma yola sapmayız,
Türkçeleşmiş, Türkçedir;
Eski köke tapmayız.

Açık sözle kalmalı,
Fikre ışık salmalı;
Müterâdif sözlerden
Türkçesini almalı.

.....

Yap yaşayan Türkçeden,
Kimseyi incitmeden.
İstanbul'un Türkçesi
Zevkini olsun yeden.

Arapçaya meyletme,
İran'a da hiç gitme;
Tevvîdi halktan öğren,
Fasîhlerden işitme.

.....

Tûran'ın bir ili var
Ve yalnız bir dili var.
Başka dil var diyenin,
Başka bir emeli var.

Türklüğün vicdânı bir,
Dini bir, vatani bir;
Fakat hepsi ayrılır
Olmazsa lisânı bir.

[Ziya GÖKALP](#)

B.DİL İNKILABI

1928'de Latin alfabesi kabul edilir.

1932'de Dil İnkılabı ile yeni bir dönem başlar.

Dil İnkılabının Hedefleri

1. Dilimizi Osmanlıcanın Türkçeye zarar veren pürüzlerinden kurtarmak, yazı dilinden Türkçeye yabancı kalmış olan unsurları ayıklamak.
2. Aydınların dili ile halkın dili, konuşma dili ile yazı dili arasında Osmanlı Türkçesi dolayısıyla ortaya çıkmış olan açıklığı kapatarak dile millet varlığı içinde birleştirici ve bütünleştirici bir nitelik kazandırmak.
3. Türk diline, yapı ve özelliklerine uygun bir gelişme yolu çizebilmek.
4. Eğitim ve öğretimi millî terbiyenin gerekli kıldığı bir eğitim diline kavuşturmak.
5. Türkçenin güzelliklerini ve zenginliklerini ortaya çıkarmak; dilimizi bir bilim kolu olarak ele almak ve üzerinde derinlemesine inceleme ve araştırma yapmak.
6. Dile sözcük türetme imkânları bakımından işleklik kazandırarak dili bütün sözcük ve kavramları karşılayabilecek, işlek ve zengin bir kültür dili durumuna getirmek.

Dil İnkılabı Çerçevesinde Yapılan Çalışmalar

1929 yılında *Dil Encümeni* tarafından "İmla Lûgati" adı altında ilk yazım kılavuzu çıkarılır.

12 Temmuz 1932 tarihinde *Türk Dili Tetkik Cemiyeti* kurulur.

1932'de 1. *Türk Dil Kurultayı* toplanır. 26 Eylül ülkemizde "Dil Bayramı" olarak kutlanmaktadır.

1934'te 2. *Türk Dil Kurultayı*,

1936'da 3. *Türk Dil Kurultayı* düzenlenir.

Osmanlıcadan Türkçeye Söz Karşılıkları Tarama Dergisi çıkarılır.

Osmanlıcadan Türkçeye Cep Kılavuzu

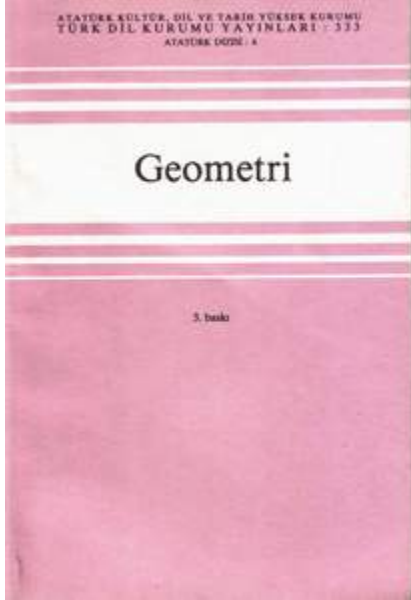
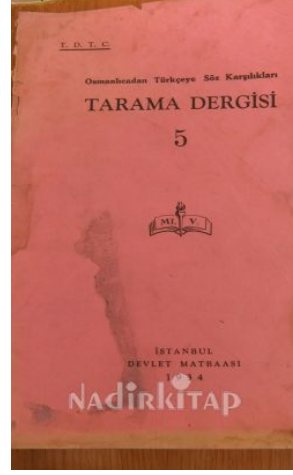
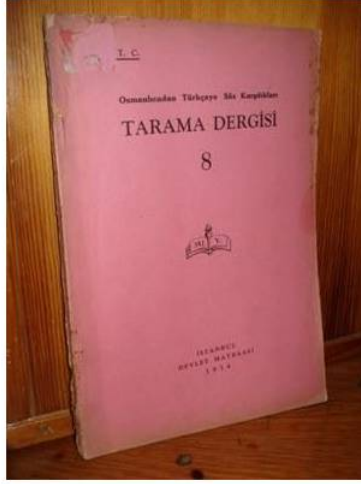
Türkçeden Osmanlıcaya Cep Kılavuzu çıkarılır.

Ancak Atatürk *Tarama Dergisi* ile *Cep Kılavuzu*'ndan memnun değildir:

"Memleketimizin en büyük bilginlerini, yazarlarını bir komisyon hâlinde aylarca çalıştırdık. Elde edilen netice şu bir küçük lügatten ibaret. Bu *Tarama Dergileri* ve *Cep Kılavuzları* ile bu iş yürümez Falih Bey; biz Osmanlıcadan ve Batı dillerinden istifadeye mecburuz."

1936'da *Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi* kurulur.

Atatürk tarafından 50 geometri terimi Türkçeleştirilir.

Atatürk'ün yazdığı *Geometri* kitabının 3. baskısına ait kapak görüntüsü

Geometri, Atatürk tarafından ilk defa Türkçe geometri terimleri kullanılarak 1936 yılının sonunda yazılmış olan 44 sayfalık kitap.

Atatürk bizzat kendisi bir geometri kitabı yazdı. Osmanlıca eğitimde kullanılan geometri tabirlerinin yerine Türkçelerini buldu. Bu terimler bugün de Türkçe müfredatta değişmeden kullanılan *boyut, uzay, yüzey, düzey, çap, yarıçap, kesek, kesit, yay, çember, teğet, açı, açılırtay, içters açı, dışters açı, taban, eğik, kırık, çekül, yatay, düşey, dikey, yöndeş, konum, üçgen, dörtgen, beşgen, çokgen, köşegen, eşkenar, ikizkenar, paralelkenar, yanal, yamuk, artı, eksi, çarpı, bölü, eşit, toplam, oran, orantı, türev, alan, varsayı, gerekçe* ... gibi kelimelerdir.

TÜRK DİLİNİN BUGÜNKÜ DURUMU ve YAYILMA ALANLARI

Bugün yaklaşık 220 milyon konuşuru bulunan Türk dili, Moğol ve Mançu-Tunguz dillerinin de yer aldığı Altay dil ailesinin en fazla konuşura sahip koludur...

19'uncu yüzyıl sonlarına doğru yoğunluk kazanan araştırmalarla Altay dilleri olarak adlandırılan Türk, Moğol, Mançu-Tunguz, Japon ve Kore dilleri ile Fin-Ugor dilleri olarak anılan Fin, Macar ve Samoyed dillerinin Ural-Altay adında bir dil ailesi oluşturduğu düşüncesi, dünyada genel kabul görmüş bir kuramdı. Ancak, 20'nci yüzyılın ikinci yarısından itibaren yürütülen dil bilimi araştırmalarıyla Ural ve Altay dillerinin bir dil ailesi oluşturamayacağı düşüncesi yaygınlaşmaya başladı. Fin, Macar ve Samoyed dilleri ile Türk, Moğol, Mançu-Tunguz, Japon ve Kore dilleri arasında benzerlikler bulunuyordu ama bu benzerlikler bir dil ailesi oluşturmaya yetecek ölçüde bir kaynak dilden miras kalan ortak dil ögesi içermiyordu.

Bugün artık dünya dil bilimi çevrelerinde Türk, Moğol ve Mançu-Tunguz dillerinin oluşturduğu Altay dil ailesi, genel kabul görmektedir. Bununla birlikte Kore ve Japon dillerinin bu dil ailesinde yer alıp almadığı üzerine tartışmalar sürmektedir. Bu iki dilin Altay dil ailesine ait olmaları durumunda da, Türk dilinin Altay dil ailesinin en çok konuşura sahip kolu olduğu gerçeğini değiştirmez.

Türk Dilinin Coğrafyası

Yayılma alanı Kuzey Buz Denizi'nden başlayıp Hindistan'ın kuzeyine, Çin Halk Cumhuriyeti'nin içlerinden Avrupa'nın en uç noktasına kadar uzanan yaklaşık 12 milyon kilometrekarelik bu coğrafyada en geçerli dil, Altay dil ailesinin en büyük kolu olan Türk dilidir.

20-90 doğu boylamları, 33-65 kuzey enlemleri arasında yer alan bu coğrafya doğudan batıya 7000, kuzeyden güneye 3000 kilometrekarelik bir alanı içine almaktadır.

19'uncu yüzyılda ünlü Türkolog A. H. Vambery, Türk dilinin yayılma alanının genişliğini yaptığı gezi sırasında görmüş ve Balkanlardan Mançurya'ya kadar yolculuk yapacak bir kişinin Türk dilini bilmesi durumunda bu yolculuğunu en kolay bir biçimde yapabileceğini, çünkü bu coğrafyada en geçerli dilin Türk dili olduğunu söylemişti.

Bugün bu alan daha da genişlemiştir. Özellikle 1960'lı yıllardan itibaren çalışmak ve okumak basta olmak üzere çeşitli nedenlerle endüstrileşmiş Avrupa ülkelerine Türklerin göçmesi sonucunda Türk dilinin yayılma alanı Balkanları da aşarak Atlas Okyanusu kıyılarına ulaşmıştır.

Türk dili, yoğunluğu Orta Asya ve Orta Doğu'da bulunan ve en azından son bin yıldır yerleşik halklar hâlinde olan; Türkiye Cumhuriyeti, Eski Sovyetler Birliği'nden bağımsızlaşmış Azerbaycan, Türkmenistan, Özbekistan, Kazakistan, Kırgızistan gibi Türk Cumhuriyetleri, Balkan Ülkeleri, Rusya Federasyonu, İran, Irak, Afganistan, Çin Halk Cumhuriyeti gibi devletler içinde konuşma dili veya yazı dili olarak yaşayan yirmi yazı dili koluna ayrılmaktadır.

Orta Çağ ile Yeni Çağ Osmanlı İmparatorluğu ve Altın Ordu Devleti gibi büyük coğrafyalara yayılan siyasi birlikler içinde yaşayan bu Türk toplulukları, 20'nci yüzyıl ilk çeyreğine kadar etkili olan klasik yazı dilleri Osmanlı Türkçesi ve Çağataycanın birleştirici karakteriyle güçlü bir yazılı edebiyat ve millî bir halk edebiyatı geliştirmiştir. Dil mirasının çok büyük bir kısmını oluşturan sözcükler, atasözleri, deyimler ve temel kavramlar bu Türk topluluklarının dillerinde ortaktır.

Türk dilinin bu ortak ve bütünleştirici özelliği, konuşma dillerindeki, ağızlardaki farklılıklarına karşın yazılı çeşitli lehçeleri, farklı konuşma dilleri bulunan Arapçanın, Çincenin veya Hintçenin durumu ile benzerlik göstermektedir. Bu dillerin içinde alt diller olarak gelişen

birçok farklı ağza karşın tek bir dilin olması gibi, Türkçe de Sovyetler Birliği'nin özel siyasi şartları altında farkları yapay olarak artırılmış yazı dillerine ayrılmıştır. Bu yazı dilleri Türkiye Türkçesi, Azerbaycan Türkçesi, Türkmen Türkçesi, Özbek Türkçesi, Kazak Türkçesi, Kırgız Türkçesi, Tatar Türkçesi, Başkurt Türkçesi, Uygur Türkçesi, Gagavuz Türkçesi, Karakalpak Türkçesi, Kumuk Türkçesi, Karaçay Türkçesi, Balkar Türkçesi, Nogay Türkçesi, Hakas Türkçesi, Altay Türkçesi, Tuva Türkçesi ile Çuvaşça ve Yakutçadır.

Öte yandan büyük çoğunluğu Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan ve Avrupa Birliği ülkelerine yerleşen yaklaşık 6 milyon Türk bulunmaktadır. Avrupa Birliği üyesi olmayan bazı Avrupa ülkelerinde de önemli ölçüde Türk nüfusu bulunmaktadır. Bu nüfusun önemli bir bölümü, yaşadığı ülkenin vatandaşıdır. Ayrıca Avrupa Birliği'nin yeni üyelerinden Romanya'da, özellikle de Bulgaristan'da bu ülkelerin vatandaşı olarak çok sayıda Türk yaşamaktadır. Makedonya, Kosova gibi diğer ülkelerdeki yerleşik Türklerle birlikte bütün Avrupa kıtasındaki Türk nüfusun 7 milyonu aştığı düşünülmektedir. Avrupa'daki bu nüfusun tamamının dili Türkiye Türkçesidir. Bu ülkelerde Türkler tarafından yayımlanan gazeteler, dergiler, kitle iletişim araçları Türkiye Türkçesini kullanmaktadır.

Bütün bu yazı dillerinde ve lehçelerde sayı adları, zamirler, fiiller ortaktır. Atlas Okyanusu kıyılarından Çin'in içlerine kadar uzanan coğrafyada 220 milyon insan bir, iki, üç, dört/tört, beş, altı, yedi/yeddi/cetti, sekiz, dokuz/tokuz, on diyerek saymaktadır. Birkaç sayı adındaki küçük ses değişikliği dışında bütün sayı adları tam bir ortaklık gösterir. Lehçeler arasındaki bu ses farklılıkları genel farklılıklardır ve düzenle olarak diğer sözcüklerde de görülürler.

Çeşitli alanlar ve kavramlardaki söz varlığına birkaç örnek vermekle yetiniyoruz:

Çevre ve Doğa Sözlere:

Türkiye T. toprak; Azerbaycan T. torpag; Türkmen T. toprak; Tatar T. tufrak; Kazak T. toprak; Uygur T. toprak; Özbek T. tuprak; Kırgız T. topurak.

Türkiye T. ağaç; Azerbaycan T. agaç; Türkmen T. agaç; Tatar T. agaç; Kazak T. agaş; Uygur T. yagaş; Hakas T. agaş.

Renkler

Türkiye T. ak; Azerbaycan T. ağ; Tatar T. ak; Başkurt T. ak; Kazak T. ak; Kırgız T. ak; Özbek T. ak; Türkmen T. āk; Uygur T. ak.

Türkiye T. kızıl; Azerbaycan T. kızıl; Başkurt T. kızıl; Tatar T. kızıl; Kırgız T. kızıl; Özbek T. kızıl; Türkmen T. gızıl; Uygur T. kızıl.

Hayvanlar

Türkiye T. at; Azerbaycan T. at; Başkurt T. at; Tatar T. at; Kazak T. at; Kırgız T. at; Özbek T. at; Türkmen T. at; Uygur T. at.

Türkiye T. aslan; Azerbaycan T. aslan; Başkurt T. arıslan; Kazak T. arıstan; Kırgız T. arstan; Özbek T. erslan; Tatar T. arıslan; Türkmen T. arslan; Uygur T. arslan.

Madenler

Türkiye T. demir; Azerbaycan T. demir; Başkurt T. timir; Tatar T. timir; Kazak T. temir; Kırgız T. temir; Özbek T. temir; Türkmen T. demir; Uygur T. tomur.

İnsan Vücudu

Türkiye T. baş; Azerbaycan T. baş; Başkurt T. baş; Tatar T. baş; Kazak T. baş; Kırgız T. baş; Özbek T. baş; Türkmen T. baş; Uygur T. baş.
Türkiye T. dil; Azerbaycan T. dil; Başkurt. til; Tatar T. til; Kazak T. til; Kırgız T. til; Özbek T. til; Türkmen T. dil; Uygur T. til.

Verilen bu örneklerin yanı sıra Türk lehçelerinde fiillerde de büyük ölçüde ortaklık olduğu bilinmektedir. Verilen örneklerden de görüleceği gibi, Türk yazı dillerinin sözleri, birbirinden bazen tek bir sesin değişkenliği ile ayrılmaktadır. Türk dilinin bu kollarının bağımsız sınırlara sahip ülkelerde yazı dilleri olarak kullanılması, onları birbirinden bağımsız diller hâlinde kabul etmemize imkân vermez.

Bu dillerin söz dizimi de aynı yapısal özelliği göstermektedir. Tamlamada tamlayan daima tamlamandan önce gelmektedir. Cümlede öğelerin dizilişi de: özne + tümleçler + yüklem biçimindedir. Gagavuz ve Karay Türkçesi gibi az sayıda lehçe dışında bütün Türk lehçelerinde söz dizimi benzerliği kendini göstermektedir.

Ana Dili Konuşurlarına Göre Diller ve Türk Dili

Türk dili 220 milyona ulaşan konuşuruyla sıralamada tek bir dil olarak kabul edilmelidir. Bu ölçütlerle Türk dili dünyada en fazla konuşuru bulunan diller arasında beşinci sırada yer almaktadır.

Çince 1.300.000.000, sekiz lehçesiyle birlikte
İngilizce 427.000.000
İspanyolca 266.000.000
Hintçe 260.000.000, bütün lehçeleriyle ve Urduca ile birlikte
Türk dili 220.000.000, bütün lehçeleriyle birlikte
Arapça 181.000.000, bütün lehçeleriyle birlikte
Portekizce 165.000.000
Bengalce 162.000.000
Rusça 158.000.000
Japonca 124.000.000
Almanca 121.000.000
Fransızca 116.000.000

Yapılan araştırmalara göre Türkçe konuşma dili olarak 5 bin yıllık, yazı dili olarak 2 bin yıllık bir geçmişe sahiptir.

Dünyada Türk Dilinin Öğretimi

Ana dili konuşurları dışında Türk dili lehçelerinin birinci dil, ikinci dil veya yabancı dil Konuşurları da bulunmaktadır. Özellikle Türkiye Türkçesinin pek çok ülkede konuşuru olduğu saptanmıştır. Etnoloji (ırkbilim, budunbilim) verilerine göre Türkiye Cumhuriyeti dışında 34 ülkede Türkiye Türkçesi konuşuru bulunmaktadır. Konuşur nüfusunun yanı sıra Sovyetler Birliği'nin dağılması, Körfez Savaşı gibi yakın tarihte yaşadığımız olaylar, Türkiye Cumhuriyeti'nin bölgesinde ve dünyadaki önemini artırmış, Türkiye çekim merkezi hâline gelmiştir. Bu gelişmeler, Türkiye Türkçesinin Türk cumhuriyetlerinde ve diğer ülkelerde öğretimi konusunda çeşitli aşamalarda yeni öğretim kurumlarının, üniversitelerde yeni bölümlerin kurulmasını ve özel dersanelerde kursların açılmasını sağlamıştır. Ülkelerdeki

Türk nüfusun yoğunluğuna ve isteme göre ortaöğretim kurumlarında Türkçenin öğretildiği 87 ülke bulunmaktadır. En az bir ortaöğretim kurumunda Türkçenin öğretildiği, kurs ve derslerin verildiği bu ülkelerden bazıları şunlardır:

ABD, Afganistan, Almanya, Avustralya, Avusturya, Belçika, Brezilya, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Fransa, Irak, İngiltere, Polonya, Romanya, Rusya.

SONUÇ

Bugün Türk dili, yaklaşık 12 milyon kilometre karelik bir alanda 220 milyon nüfusun konuştuğu, yüze yakın ülkede öğretiminin yapıldığı, kökleri tarihin en eski dönemlerine kadar uzanan, 600 bini aşkın söz varlığına sahip bir dünya dilidir. Geçmişi boyunca Çinceden Farsçaya, Arapçadan Macarcaya kadar pek çok dille etkileşim içerisine girmiş olan Türk dilinin bir kolu olarak yalnızca Türkiye Türkçesinin dünya dillerine verdiği sözcüklerin sayısı 11 binin üzerindedir.

Bir istatistikten aktaralım:

Çincede 307,
Farsçada 3000,
Arapçada 2000,
Bulgarcada 3.500,
Sırpçada 8.742,
İngilizcede 470,
Almancada 166

Türkçe kelime vardır.

Genel Türk dili olarak diğer dillere verdiğimiz sözcük sayısı ise 20 binin üzerindedir. Özellikle giyim, yiyecek, askerlik başta olmak üzere hemen her alanda çok sayıda Türk dili kökenli sözcük ile tarihte ve bugün Türk soylu halkların yaşadığı coğrafyalardaki Türk dili kökenli çok sayıda yer adı dünya dillerinde varlığını bugün de sürdürmektedir.

Dünyanın hemen her bölgesinde öğretimi yapılan, bilimsel araştırmalara konu olan, dünya dillerine katkıda bulunan Türk dili, en yaygın ve en köklü dünya dillerinden biridir.

Not : Bu yazı hazırlanırken TDK sitesinin “Türk Dili Dünya Dili “ (H.Şükrü Akalın) başlıklı çalışmasından kısmen yararlanılmıştır.

TÜRKLERİN KULLANDIĞI ALFABELER

Kök-Türklerden günümüze kadar Türkler 18 kadar alfabe kullanmıştır.

Bunların en önemlileri şunlardır:

- 1.Kök-Türk** : 34 ünsüz, 4 ünlü olmak üzere 38 harften oluşur.
- 2. Uygur alfabesi** : 16 ünsüz, 5 ünlü 21 harftir. Soğd alfabesinden geliştirilmiştir.
- 3. Arap alfabesi** :28 harftir. Ancak Farsçadan p, ç, j harfleri alınmış, Türkçedeki geniz n'si için kef harfi kullanılarak sayı 32'ye yükselmiştir.
- 4. Kiril alfabesi** : 28 harftir.
- 5. Latin alfabesi**: 1 Kasım 1928'den itibaren kullanılmaya başlanmıştır.

Türk cumhuriyet ve topluluklarının Latin alfabesine geçmeleri konusunda 1991-1994 tarihleri arasında yapılan toplantılar sonunda **34 harfli "Ortak Türk Alfabesi"**ne geçilme kararı alınmıştır.